

Sygn. akt III PO 8/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 września 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dawid Miąsik

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania S. Z.

od uchwały Krajowej Rady Prokuratury Nr [...] z dnia 17 czerwca 2015 roku w sprawie przeniesienia w stan spoczynku z powodu uznania przez lekarza

orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków prokuratora,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 9 września 2015 r.,

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Krajowa Rada Prokuratury uchwałą z dnia 17 czerwca 2015 r., nr [...], przeniosła prokuratora Prokuratury [...] w P. S. Z. w stan spoczynku z dniem 4 maja 2015 r. wobec uznania go przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków prokuratora - na podstawie art. 62a ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz.U. z

2011 r. Nr 270, poz. 1599 ze zm.) w związku z art. 70 § 1 oraz z art. 71 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2013 r., poz. 427 ze zm.).

W uzasadnieniu uchwały Krajowa Rada Prokuratury wskazała, że S. Z. na stanowisko prokuratora Prokuratury Rejonowej [...] w P. został powołany 1 kwietnia 2009 r. i pełnił tam służbę do dnia 23 września 2013 r., kiedy zaprzestał świadczenia pracy z powodu choroby, przedkładając zwolnienia lekarskie stwierdzające niezdolność do pracy w związku z leczeniem domowym i szpitalnym od 23 września 2013 r. do chwili obecnej. Prokurator Okręgowy w P. we wniosku skierowanym do Krajowej Rady Prokuratury stwierdził, że zachodzą warunki do przeniesienia S. Z. w stan spoczynku wobec wyczerpania przesłanek z art. 71 § 1 usp w związku z art. 62a ust. 1 ustawy o prokuraturze; przy uwzględnieniu wskazanych nieobecności, bowiem minął już roczny okres absencji z powodu choroby. W konsekwencji została spełniona przesłanka umożliwiająca przeniesienie S. Z. w stan spoczynku z dniem 25 września 2014 r.

Krajowa Rada Prokuratury stwierdziła, że stosownie do art. 62 a ust. 1 ustawy o prokuraturze w związku z art. 71 § 1 oraz art. 73 § 1 usp prokurator może być przeniesiony w stan spoczynku na wniosek przełożonego, jeżeli z powodu choroby lub płatnego urlopu dla poratowania zdrowia nie pełnił służby przez okres roku. Wskazana podstawa przeniesienia w stan spoczynku prokuratora jest fakultatywna; samo wyekspirowanie okresu rocznej choroby, będącej istotną przesłanką, nie przesądza samoistnie o konieczności przeniesienia osoby świadczącej pracę w stan spoczynku. KRP podkreśliła, że w przypadku S. Z. Krajowa Rada Prokuratury odmówiła przeniesienia go w stan spoczynku uchwałą z dnia 28 kwietnia 2015 r., nr [...]1.

W dniu 11 i 25 maja 2015 r. do Krajowej Rady Prokuratury wpłynęły wnioski S. Z. o przeniesienie go w stan spoczynku z powodu uznania wnioskodawcy przez Komisję Lekarską ZUS [...] Oddział w Poznaniu za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków prokuratora z powodu choroby i utraty sił (orzeczenie nr [...] z dnia 4 maja 2015 r.).

Stosownie do przepisu art. 62 a ust. 1 ustawy o prokuraturze w związku z art. 70 § 1 usp prokurator jest przenoszony w stan spoczynku na wniosek

przełożonego lub własny, jeżeli z powodu choroby lub utraty sił jest trwale niezdolny do pełnienia obowiązków prokuratora.

Krajowa Rada Prokuratury stwierdziła, biorąc pod uwagę przedstawione wyżej okoliczności, w szczególności ustalenie, że S. Z. pozostaje na zwolnieniu lekarskim do chwili obecnej i przekroczył już 25 września 2014 r. termin rocznego zwolnienia, że przeniesienie w stan spoczynku S. Z. stało się możliwe z datą uznania go za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków prokuratora, tj. z dniem 4 maja 2015 r.

Powyższą uchwałę KRP S. Z. – w części określającej datę przeniesienia go w stan spoczynku – zaskarżył odwołaniem do Sądu Najwyższego. Odwołujący się zarzucił uchwale – w zaskarżonej części – naruszenie art. 70 § 1 usp w związku z art. 62a ust. 1 ustawy o prokuraturze przez błędną wykładnię i przyjęcie, że właściwe w przedmiotowym stanie faktycznym jest przeniesienie skarżącego w stan spoczynku z datą wydania orzeczenia przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, co nastąpiło w dniu 4 maja 2015 r.; podczas gdy mając na względzie konieczność zachowania ciągłości trwania stosunku służbowego, co umożliwiałoby zachowanie ciągłości świadczeń, zasadnym było wsteczne przeniesienie odwołującego się w stan spoczynku z dniem 25 września 2014 r.

Odwołujący się wniósł o zmianę zaskarżonej uchwały Krajowej Rady Prokuratury w części określającej datę przeniesienia odwołującego się w stan spoczynku z 4 maja 2015 r. na dzień 25 września 2014 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 62 a ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz.U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599 ze zm.) do prokuratorów stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem ust. 2-5, przepisy art. 69-71, art. 73 i 74, art. 76, art. 85 § 4, art. 99-102 i art. 104 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. Nr 98, poz. 1070, ze zm.; obecnie Dz.U. z 2015 r., poz. 133 ze zm.). Jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej, przewidziane w ustawie - Prawo o ustroju sądów powszechnych uprawnienia Krajowej Rady Sądownictwa i

Ministra Sprawiedliwości przysługują w stosunku do prokuratorów odpowiednio Krajowej Radzie Prokuratury i Prokuratorowi Generalnemu, a uprawnienia kolegów i prezesów właściwych sądów - właściwym prokuratorom przełożonym. Stosownie zaś do treści przepisu art. 70 § 1 usp w związku z powołanym wyżej art. 62a ust. 1 ustawy o prokuraturze, prokuratora przenosi się w stan spoczynku na jego wniosek albo na wniosek właściwego prokuratora przełożonego, jeżeli z powodu choroby lub utraty sił prokurator został uznany przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków prokuratora. Na podstawie art. 71 § 1 usp w związku z art. 62 a ustawy o prokuraturze prokurator może być przeniesiony w stan spoczynku na wniosek właściwego prokuratora przełożonego, jeżeli z powodu choroby lub płatnego urlopu dla poratowania zdrowia nie pełnił służby przez okres roku. Do okresu tego wlicza się okresy poprzedniej przerwy w pełnieniu służby z powodu choroby lub płatnego urlopu dla poratowania zdrowia, jeżeli okres czynnej służby nie przekroczył 30 dni. Na podstawie art. 73 § 1 i § 2 usp w związku z art. 62a ust. 1 ustawy o prokuraturze w sprawach przeniesienia prokuratora w stan spoczynku, o których mowa w art. 70 i art. 71 usp, podejmuje decyzję Krajowa Rada Prokuratury, a od decyzji wydanej w tych sprawach przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego.

Z podstawy rozpatrywanego odwołania wynika problem dotyczący możliwości „wstecznego” przeniesienia prokuratora w stan spoczynku na podstawie art. 70 § 1 usp w związku z art. 62 a ust. 1 ustawy o prokuraturze z uwagi na – jak to określa odwołujący się – „konieczność zachowania ciągłości trwania stosunku służbowego, co umożliwiałoby zachowanie ciągłości świadczeń...” wynikających ze stosunku służby prokuratorskiej, a następnie uposażenia z prokuratorskiego stanu spoczynku. Twierdzenia te odwołujący się wiąże z wskazanymi wyżej przepisami art. 70 § 1 usp w związku z art. 62 a ust. 1 ustawy o prokuraturze.

Przeniesienie prokuratora w stan spoczynku w trybie art. 70 § 1 usp w związku z art. 62a ust. 1 ustawy o prokuraturze, chociaż obligatoryjne, nie następuje z mocy prawa, lecz w wyniku decyzji właściwego organu – Krajowej Rady Prokuratury. Realizacja przez Krajową Radę Prokuratury należącej do niej kompetencji w zakresie przeniesienia prokuratora w stan spoczynku konstytucyjnie określa sytuację prawną, powodując zasadniczą zmianę statusu prawnego

prokuratora. Zmiana ta dotyczy dwóch aspektów: pozbawienia prokuratora jego praw (zobowiązań) o charakterze publicznoprawnym oraz zakończenia stosunku pracy łączącego prokuratora z jednostką organizacyjną prokuratury, w której pełnił służbę. W każdym z tych aspektów dopuszczalne jest ukształtowanie zmienionego statusu prokuratora dopiero na przyszłość (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r., III PO 2/12 – Lex nr 1274986). Należy mieć przy tym na uwadze, że orzeczenie lekarza orzecznika ZUS o trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków prokuratora – jako element procedury określonej w art. 70 § 1 usp – stanowi materialnoprawną przesłankę Krajowej Rady Prokuratury do przeniesienia prokuratora w stan spoczynku. Dopiero w następstwie realizacji kompetencji Krajowej Rady Sądownictwa, a nie na skutek orzeczenia lekarskiego – urzeczywistnia się nowy status prawny prokuratora (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2003 r., III KRS 3/03 - OSNP 2004 nr 12, poz. 217).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego – na co zwraca uwagę odwołujący się w uzasadnieniu swojego odwołania – dotyczącym problematyki przeniesienia prokuratora w stan spoczynku ujawnione zostały wyjątkowe sytuacje, w których możliwe stało się odstępianie od zasady nowego, a więc tylko na przyszłość określenia statusu prokuratora. W każdym takim wyjątkowym przypadku chodziło o uzgodnienie przekształcenia statusu prokuratora z jego uzasadnionym interesem. Dotyczyło to długotrwałej niezdolności prokuratora (sędziego) do wykonywania obowiązków służbowych z powodu choroby, trwającej dłużej niż 1 rok, po upływie którego prokurator pomimo pozostawania na stanowisku nie otrzymywał wynagrodzenia za pracę. W takiej sytuacji uwzględnienie wniosku zainteresowanego prokuratora o wsteczne przeniesienie w stan spoczynku umożliwiało zachowanie ciągłości świadczeń wynikających ze stosunku służbowego - wynagrodzenia za pracę i uposażenia w stanie spoczynku (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2009 r., III PO 7/08 - OSNP 2010 nr 17-18, poz. 222 i z dnia 14 lutego 2007 r., III KRS 7/06 - OSNP 2008 nr 5-6, poz. 86 oraz powołany już wyrok Sądu Najwyższego w sprawie III PO 2/12). Z tym ostatnim – powołanym wyżej poglądem orzecznictwa – odwołujący się wiąże twierdzenia odwołania o naruszeniu art. 70 § 1 usp w związku z art. 62 a ust. 1 ustawy o

prokuraturze wskazując, że w sprawie zachodzi „wyjątkowy stan rzeczy, który usprawiedliwiałby „wsteczne” przeniesienie prokuratora w stan spoczynku. Odwołujący się wskazał, że „w przedmiotowym stanie faktycznym taka wyjątkowa sytuacja zaistniała...”, „zasadnym byłoby przeniesienie...” odwołującego się „...z dniem 25 września 2014 r....” to jest z dniem kiedy utracił on prawo do wynagrodzenia. „Przyjęcie takiej zasady najpełniej realizować będzie cel, jakim jest zachowanie ciągłości świadczeń”.

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejsze odwołanie prokuratora S. Z. podzielił stanowisko judykatury Sądu Najwyższego w zakresie omawianej kwestii prezentowane w powołanych orzeczeniach wydanych między innymi w sprawach III PO 7/08, III KRS 7/06 oraz III PO 2/12), jednak uznał, że stan faktyczny w niniejszej sprawie jest odmienny.

Odwołujący się jest młodym czterdziestoletnim mężczyzną, pełniącym funkcję prokuratora od 1 kwietnia 2009 r. W dniu 23 września 2013 r. zaprzestał świadczenia pracy z powodu choroby, przedkładając zwolnienia lekarskie stwierdzające niezdolność do pracy w związku z leczeniem domowym i szpitalnym. Zbiegło się to w czasie z ujawnieniem faktów, które stały się przyczyną wszczęcia w dniu 6 grudnia 2013 r. postępowania dyscyplinarnego oraz śledztwa w przedmiocie wyłudzenia w nadzorowanych sprawach od ponad 100 podejrzanych kwot od 300 do 3.000 zł, co wynika z akt KRP. W dniu 6 lutego 2015 r. lekarz orzecznik ZUS nie stwierdził u S. Z. trwałej niezdolności do pełnienia służby, a dopiero orzeczeniem komisji lekarskiej ZUS z dnia 4 maja 2015 r. stwierdzono trwałą niezdolność do pełnienia obowiązków prokuratora z powodu zaburzeń depresyjnych i adaptacyjnych. Zaświadczenie to nie było kwestionowane przez Krajową Radę Prokuratury (z praktyki orzeczniczej wynika, że zwykle tego typu choroba nie powoduje niezdolności do pracy). Nie ulega wątpliwości, że trwała niezdolność do pracy, która umożliwia przeniesienie w stan spoczynku nie nastąpiła więc z dniem 25 września 2014 r., co postuluje skarżący.

Ponadto odwołanie nie uwzględnia określonej w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały Krajowej Rady Prokuratury nr [...] – kwestii, że Krajowa Rada Prokuratury w przypadku odwołującego się odmówiła przeniesienia go w stan spoczynku uchwałą z dnia 28 kwietnia 2015 r., nr [...]. Uchwała ta została wydana – jak to

wynika z uzasadnienia uchwały KRP nr [...] – po rozpatrzeniu wniosku Prokuratora Okręgowego w P., który we wniosku skierowanym do Krajowej Rady Prokuratury stwierdził, że zachodzą warunki do przeniesienia S. Z. w stan spoczynku wobec wyczerpania przesłanek z art. 71 § 1 usp w związku z art. 62a ust. 1 ustawy o prokuraturze. Krajowa Rada Prokuratury – podkreślając, że określona w 71 § 1 usp w związku z art. 62 a ust. 1 ustawy o prokuraturze podstawa przeniesienia w stan spoczynku prokuratora jest fakultatywna, a sam upływ rocznego okresu choroby, będącej istotną przesłanką, nie przesądza samoistnie o konieczności przeniesienia prokuratora w stan spoczynku – odmówiła przeniesienia odwołującego się w stan spoczynku uchwałą z dnia 28 kwietnia 2015 r., nr [...]. Uchwała ta nie została zaskarżona przez odwołującego się odwołaniem do Sądu Najwyższego w określonym trybie i stała się prawomocna. W związku z tym należy uznać, że kwestia określenia daty przeniesienia odwołującego się w stan spoczynku „z dniem 25 września 2014 r.” została ostatecznie rozstrzygnięta powołaną uchwałą KRP nr [...] i okoliczności tej odwołujący się nie może skutecznie kwestionować w rozpoznawanym w niniejszym postępowaniu odwołaniu od uchwały KRP nr [...], wydanej w wyniku rozpoznania jego wniosków o przeniesienie w stan spoczynku złożonych w dniu 11 i 25 maja 2015 r.

Biorąc pod uwagę przedstawioną argumentację Sąd Najwyższy – uznając bezzasadność rozpatrywanego odwołania – orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 73 § 2 Prawa o ustroju sądów powszechnych, art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. Nr 126, poz. 714 ze zm.) i art. 62a ust. 1 ustawy o prokuraturze.